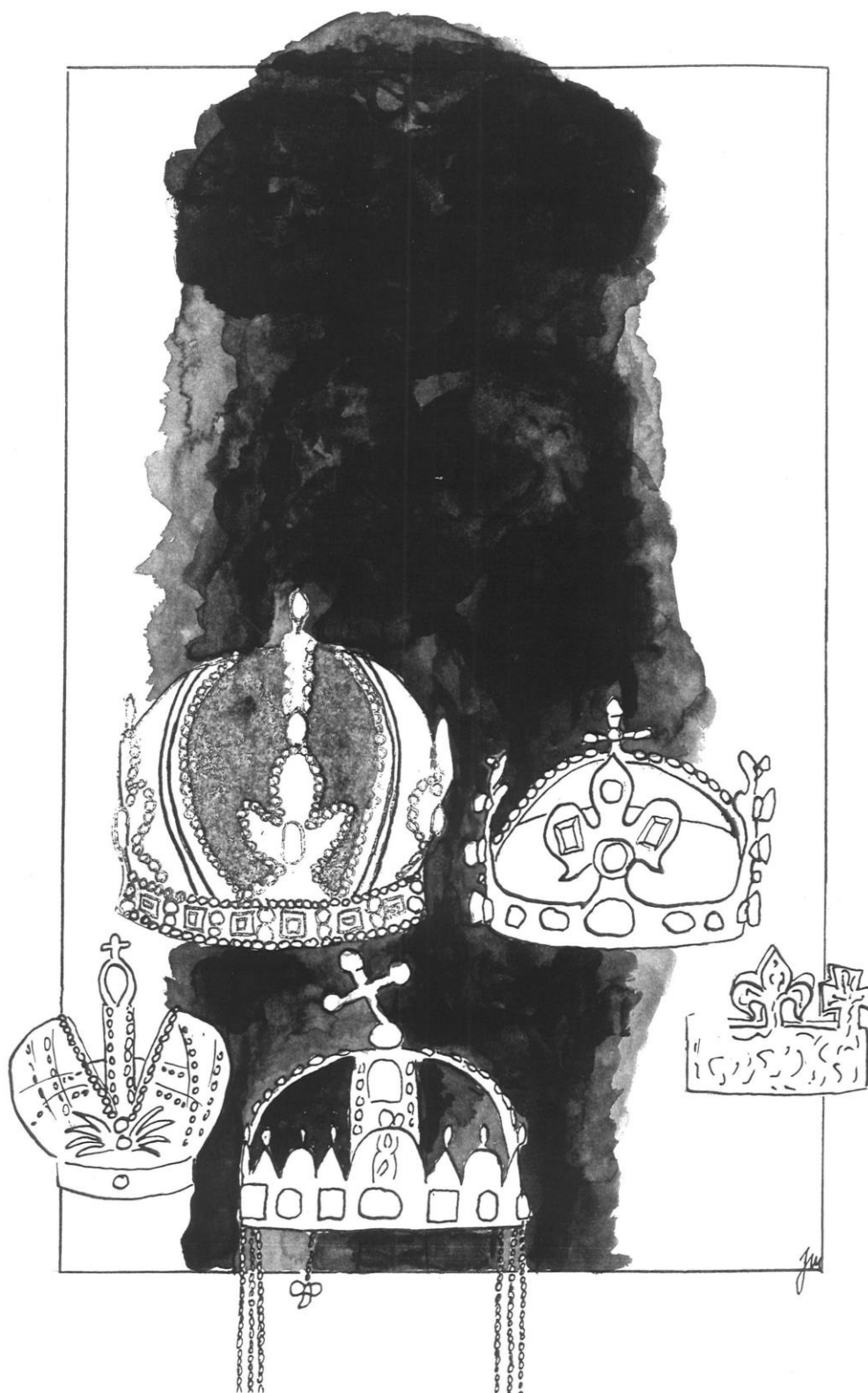

**„Jestliže se přede mnou skloníš, všechno bude tvoje.“
„Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu
sloužit!“**

**„Jestliže se přede mnou skloníš, všechno bude tvoje.“
„Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu
sloužit!“**

1. NEDĚLE POSTNÍ CYKLU C

Evangelium (Lk 4,1-13)

Ježíš se vrátil od Jordánu plný Ducha svatého. Duch ho vodil pouští čtyřicet dní a ďábel ho pokoušel. Ty dny nic nejedl, a když uplynuly, vyhladověl. Ďábel mu řekl: „Jsi-li Syn Boží, řekni tomuto kameni, ať se z něho stane chléb!“ Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: ‘Nejen z chleba žije člověk.’“ Pak ho (ďábel) vyvedl vzhůru, v jediném okamžiku mu ukázal všechna království světa a řekl mu: „Všechnu tuto moc a jejich slávu dám tobě, protože mně je odevzdána a dávám ji, komu chci. Jestliže se přede mnou skloníš, všechno to bude tvoje.“ Ježíš mu na to řekl: „Je psáno: ‘Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit!’“ Potom ho (ďábel) zavedl do Jeruzaléma, postavil ho na vrchol chrámu a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se odtud dolů! Je přece psáno: ‘Svým andělům vydá o tobě příkaz, aby tě ochránili, a ponesou tě na rukou, abys nenarazil nohou na kámen.’“ Ježíš mu odpověděl: „Je řečeno: ‘Nebudeš pokoušet Pána, svého Boha!’“ Když ďábel dokončil všechna pokušení, opustil ho až do určeného času.

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Pokušení na poušti je těsně spjato s předcházejícím úryvkem o křtu: spojujícím článkem je pojem „Boží Syn“. Ježíš třikrát odmítá projevit se jako Syn – Mesiáš podle falešných mesiánských představ. Ježíš, ztělesnění Izraele, ve své osobě na poušti zakouší to, co Izrael: s tím rozdílem, ovšem, že on úspěšně dosvědčuje své synovství tam, kde Izrael zklamal (Izrael byl prohlášen za adoptovaného Božího syna, Dt 8,5). Příběh je úmyslně zařazen na tomto místě, protože slouží jako důležitá předehra Ježíšovy služby. Ačkoli motiv „zkoušení Ježíšovy oddanosti vůli Otcově“ se v evangeliu objevuje stále znovu, je třeba se s tím konfrontovat hned od počátku: tím se udává základní tón následnému vyprávění.

Ježíš se vrátil od Jordánu plný Ducha svatého. Duch ho vodil pouští čtyřicet dní a ďábel ho pokoušel. Poušť je obzvlášť vhodným místem zkoušky. Zmínka o vedení Duchem navazuje na předcházející událost křtu, při které Duch sestoupil na Krista: V paralelním příběhu o Izraeli na poušti je Hospodin ten, kdo uvádí na poušť (Dt 8,2). Zatímco Duch je ten, který vede na poušť, ďábel je zkoušejícím. Pravděpodobně číslo 40 připomíná čtyřicetileté putování pouští, které bylo obdobím společenství s Hospodinem (jak potvrzuje Deuteronomium): stejně tak máme chápat i Ježíšův pobyt na poušti.

Ďábel mu řekl: „Jsi-li Syn Boží, řekni tomuto kameni, ať se z něho stane chléb!“ Pokušitel nepochybuje o tom, že Ježíš je Synem Božím, ale spíš zkouší jeho oddanost Otci: jeho otázka se nemá ani tak přeložit „jsi-li Syn Boží“, ale

spíš „protože jsi Syn Boží“. Pro pochopení tohoto pokušení je třeba si uvědomit, že v této chvíli půst a zakoušení hladu jsou Otcovou vůlí pro Syna. Při nedostatku jídla na poušti začali Izraelité „reptat“ z nedostatku víry (Ex 16), ale Ježíš střeží svou věrnost k Bohu a odmítne nabídku přízemního mesiášství. Proměnit kameny v chleby by znamenalo odmítnout Boží vůli a dopustit se neposlušnosti. Protože pokušení se týkají právě Božího Syna a zázračné nasycení je mesiánským skutkem, pravděpodobně je v tom zahrnuté také špatně načasované projevení mesiánské moci. To by se opět týkalo jen vztahu mezi Ježíšem a Otcem: Ježíš totiž nebyl pokoušen před lidmi.

Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: ‘Nejen z chleba žije člověk.’“ Tato věta je z Dt 8,3, kontextem je bloudění izraelského národa na poušti. Syn Boží tu znovuprožívá zkušenost Izraele, Božího syna, ale jako vítěz, ne jako poražený. Podobnou větu najdeme i u Jana: „Mým pokrmem je konat vůli toho, který mě poslal“ (Jan 4,34). Syn nevykonává mesiánskou moc tak, aby naplnil svá přání: zůstává věrný Otcově vůli a naplňuje mesiánskou roli v utrpení a nouzi. Ježíš miluje Otce celým srdcem a celou silou (Dt 6,5) i za cenu odříkání a omezení.

Pak ho (ďábel) vyvedl vzhůru, v jediném okamžiku mu ukázal všechna království světa a řekl mu: „Všechnu tuto moc a jejich slávu dám tobě, protože mně je odevzdána a dávám ji, komu chci. Jestliže se přede mnou skloníš, všechno to bude tvoje.“ Ježíš mu na to řekl: **„Je psáno: ‘Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit!’“** Mojžíš před svou smrtí vystoupil na vrchol hory Nebo a odtamtud nepohlédl pouze na zaslíbenou zem, ale všemi směry (Dt 3,27): rabíni to symbolicky vysvětlili jako pohled na celý svět. V této souvislosti Mojžíš varuje lid, aby nepodleh bohatství Kanaanu (Dt 8,10-14). Druhotně je hora také místem setkání s Hospodinem, nebo naopak idolatrie (Dt 12,2). A o to jde v tomto pokušení: podlehnout Satanovi, nebo osvědčit věrnost Hospodinu.

Ďábel nabízí všechna království světa; opět tak zkouší odvést Ježíše od Otce a jeho nabídka je důmyslná, protože láká Krista něčím, co mu právem náleží, ale za cenu modloslužby. Klanění, které Kristus přijal od mudrců, chce ďábel pro sebe. Navíc moc nad světem nemá ďábel, ale Otec: ten ji dá Kristu.

V tomto pokušení máme klíč k pochopení podstaty všech pokušení: jde vždy o volbu mezi vůlí nepřítele, nebo Boha, což implicitně zahrnuje podřízení se prvnímu či druhému. Ďábel se chce postavit na místo Boha. Ježíš však jasně prohlašuje, že tím prvním je Bůh.

Potom ho (ďábel) zavedl do Jeruzaléma, postavil ho na vrchol chrámu a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se odtud dolů! Je přece psáno: ‘Svým andělům vydá o tobě příkaz, aby tě ochránili, a ponesou tě na rukou, abys nenarazil nohou na kámen.’“ Ježíš mu odpověděl: **„Je řečeno: ‘Nebudeš pokoušet**

Pána, svého Boha!” Třetí pokušení se odehrává v Jeruzalémě: chrám je místem zvláštní Boží ochrany, a o to jde. V prvním pokušení Ježíš měl zachránit sebe uplatněním vlastní moci. Zde se má oproti tomu vystavit smrtelnému nebezpečí a tak donutit Boha k záchrannému činu. Opět není Kristus povolán k tomu, aby přeceňoval svoji důstojnost a identitu Mesiáše, ale aby žil v poslušnosti Otci.

Zajímavé je právě to, že ďábel používá větu z Písma. A je to o to záludnější, že zmíněná věta ze žalmu skutečně platila pro každého věrného Izraelitu a potažmo pro Syna Božího, zástupce Izraele: poselstvím žalmu je totiž Boží ochrana věrného Izraelity. Zde není žádný specifický mesiánský prvek, ale spíš zkouška poslušnosti a důvěry.

Ježíš odpovídá citací z Dt 6,16. Tento verš dále pokračuje: „Tak, jak jste ho zkoušeli v Masse“ (Masse znamená „zkouška“). Izrael pokoušel (zkoušel) Boha v Masse: kde však lid první smlouvy zklamal, Syn prokazuje poslušnost. Větou z Dt 6,16 Ježíš dosvědčuje, že nebude zkoušet Otce. Můžeme v tom opět vidět Ježíšovu poslušnost.

SHRNUTÍ

Čtyřicet let trvalo putování Izraele pouští, čtyřicet dní pobyl na poušti Ježíš. Poušť je místem zásadního rozhodnutí pro Boha, nebo proti němu. Ježíš se tam střetává s ďáblem v moci Božího slova a v síle Ducha, kterého přijal po křtu. V Lukášově podání se třetí pokušení odehrává v Jeruzalémě čili ve městě, ke kterému také směřuje celé evangelium. „Když ďábel dokončil všechna pokušení, opustil ho až do určeného času“ (v. 13). Tento čas nastal při vyvrcholení Ježíšova života v Jeruzalémě. Tam podstoupil nejdůležitější pokušení: přijmout nebo odmítnout své mesiánské poslání skrze cestu kříže.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Někdy se taky může stát, že mi něco schází, mám hlad, něco ztratím... Někdy se mi něco ošklivého přihodí. To jsou podobné chvíle, jako když byl Ježíš na poušti! Jsou to situace, které nemůžeme třeba hned změnit. Když se ale něco podobného stalo Ježíši, nebyl přitom nešťastný, ani nic nesháněl na druhé – byl v těch chvílích pořád spojen s Bohem. Tehdy si můžeme i my říci: „Pane, i teď jsi se mnou!“

Starší:

Nezáleží na tom, jestli pokušení přicházejí nebo ne, ale na tom, jak se k nim stavíme. Žít bez pokušení by určitě bylo skvělé – tady ale vidíme, že ani Ježíš se jim nebrání, nevyhýbá (i když je nevyhledává). Pokušení vlastně mohou být i užitečná, protože mi ukazují, jak na tom jsem. Když mne pokušení nevyruší z mého vnitřního klidu a já dál dělám to, co mám, a nezabývám se jím, pak je to dobré. Pokud mne ale vykojejí, ztratím kvůli němu vnitřní klid, tedy se jím zabývám, ukazuje to, že na sobě musím pracovat a musím dát Bohu v sobě víc místa!

Zkusme si

Mladší

Ďábel nabízel Ježíši všechna království světa. Těch je mnoho, ale my bychom měli znát aspoň ta, která jsou v Evropě. Zkuste zjistit, kolik je v Evropě království. Dokážete k nim zjistit i jména jejich současných panovníků?

Starší

Podívejte se na obrázek k dnešní neděli – ďábel ukazuje pět královských korun; jsou to svatoštěpánská uherská koruna, ruská imperátorská koruna, koruna Přemysla Otakara II., svatováclavská koruna a císařská koruna Rudolfa II.

- Dokážete přiřadit k jednotlivým korunám jejich názvy? (na internetu je všechny najdete)
- Které koruny mohl nosit některý panovník z našich dějin?
- Dokážete koruny, které se našich dějin týkají, seřadit od nejstarší po nejmladší?

1. neděle postní cyklu C
Lk 4,1-13

1. neděle postní cyklu C
Lk 4,1-13

1. neděle postní cyklu C
Lk 4,1-13

1. neděle postní cyklu C
Lk 4,1-13

